

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A másik dr Urnak.

Hibát követtem el, szinte végzetes hibát; de van annyi ösztönöségem, szigorú önbírálatom és erkölcsi érzésem, hogy a hibát bevalljam és bevallásával jóvá is tegyem.

A multkorai cikkemet, melyért — szerénység nélkül kijelenthetem — oly sok érdemen fölüli elismerést kellett a tarisznyámban elhelyezni, *rossz helyre címeztem*

De értsük meg jól; csak a *címzés* volt eltévesztve; a kinek szántam, annak azt — alkalomadtán — előre bejelentettem, tévedésben voltam, összetévesztettem a Drt a doktorral.

Az a kihez intéztem nem reflektált rá; ebből két dologra is lehet következtetést vonnom; vagy olyan kicsinynek találja szerény egyéniségemet, hogy méltóságán alólinak tartja velem szóba állani, a minnek az ellenkezőjét már ugyan egy más alkalommal bebizonyította; vagy pedig hallgatásával elismerte és szentesítette igazaimat. Akármint van, én azt választhatom a kettő közül, a melyiket magamnak előnyösebbnek tartok; ez vele jár az emberi gyarlósággal — a hiúsággal.

De most mikor már tévedésem tudatába jutottam, szembe kell kerülnöm a másik dr urral is, a kit csupán a megkülönböztetés kedvéért kis „d“-vel fogok jelezni. A miket az első cikkére az *egyik* Dr urnak a szőnyegen levő esethez nemcsak mint a saját véleményemet, de a közvélemény hangulatából leszűrte igazságokat elmondottam, azokat természetesen a maguk egészében most is fenntartom; azonban mindazon jelzőket, a melyeket tévedésből az általam eddig nem sejtett *másik dr ur* címére eljuttattam, ezennel visszavonom, mert illetéktelen helyre kerültek. Tehát a mi szólt az egyiknek személyes vonatkozásában, az a világért sem szólt a *másiknak* is.

És miután ezt a kérdést tisztáztam, most már bátran szembe nézhetek a másik dr urral is; azzal a másik dr urral, a ki a közelmúltban, valahányszor szükségem volt az én parányiságomra mindig megtisztelt nagyrabecsült látogatásával, hogy leereszkedő grandezzaival hiúságomnak hízolegjen; jóleső bizalmaskodásával meg „bácsizott”, sőt

egyszer máskor „kisztihanddal” is köszöntött vagy bucsuzott tőlem és most tájékozódásában „kétkulacsosnak” és Isten tuója még minnek el nem nevez, csupán azért, mert most az egyszerű bátorokunk az ő véleményével szemben más véleményben lenni és a saját egyenes lábainkon járni. Hát akkor, mikor az igen tisztelt dr ur bennünket kézzsorongatások közepette méltóztatott dicsérni cikkeinkért, korrekt magatartásunkért nem voltunk „kétkulacsosok”, „disszidensek”, kormánytámadók és talán még „kormánybuktató” törekvésűek? Persze, hogy nem, mert akkor azok a cikkek a dr ur álláspontját fedezték, míg a mai cikkek elég vakmerőek ellentétes álláspontra helyezkedni.

Hát kedves, jó dr ur, ez nagy hálátlanság az ön részéről velünk szemben; mert mi annyi elnézést, annyi türelmet és annyi jóindulatot tanúsítottunk az ön személye és működése — helyesebben nem működése iránt a közvélemény általános rosszallása mellett, a mennyire még az immunitása által sem szolgáltatott elég alapot; mi oly gyakran, de jogosan megtéphetünk volna az ön népszerűségének virágzó babérait, sőt egy alkalommal oly neveltségessé tehetünk volna, ha nekünk az ilyesmiben örömmünk telne, hogy nyilvános szereplését önmaga sem óhajtotta volna többé. Mert hiszen tetszik tudni: „legbiztosabban a neveltségesség ő”, ezt nem Montesquieu mondja.

És mi mindezt nem tettük, mert szigorú elvünk volt és marad, hogy nem személyeskedünk még akkor sem, ha erre egyenesen provokálnak; mert az a hely, az az asztal, a hol lelkem igaz meggyőződésével agyam gondolatait papírra rogom, nekem olyan szent, mint a papnak a szószéke, a honnan mindig csak: igazságot, szeretetet és békét volna szabad prédikálni.

Oly nagy az anyag, akkora halmaz fekszik előttem, hogy bár nagyon szeretném, mindenre még sem válaszolhatok úgy, mint az igazság megkövetelné; majd ha lezajlik a harc, melyet oly mesterségesen sikerült felidézni, szélcsendben, végig elmélkedem majd a kiinduló ponttól egész a végeredményig és akkor, de csak akkor írok meg mindent, a mit én mint tisztá

igazságot kihámoztam és akkor is talán inkább a saját passziómból magamnak, nem pedig mint önök rólunk hirdetni szerelik: szervilismusból vagy nyomorult pénzért. Ezen a gyanun — emelt homlokkal hirdetem — fölül állok és csak azok lehetnek ebben hiteles tanuim, akik erről már magoknak meggyőződést szereztek.

Meg kell ismételnem azt a már régebben tett kijelentésem, hogy ebben az esetben nem bír a leadott szavazat a becsületszó erkölcsi és etikai értékével; durva sértés, sőt a becstelenség vádja volna ez mindazokkal szemben, akik ennek az ellenkezőjét vallják és állítják; és ha ez állana — a minthogy nem áll — akkor ebben az országban törvénnyel kellene proscríbálni: a becsületszót; és ha ez állana, akkor minden megválasztott országgyűlési képviselő egész nyugodtan hanyagolhatná el vállalt kötelességeit, mert biztonságban érezné magát életfogytiglan, hogy mindazok, kik *egyszer* rászavaztak, *becsületbelileg* kötelezve vannak másodsor, sőt mindenkor is csak reá szavazni.

Mi tiszteljük, becsüljük mások meggyőződését; lelkiismeretlenségnek tartanók, ha ezért bárkit is megtámadnánk, de a viszonyosság elvénél fogva követeljük, hogy bennünket a mi meggyőződésünktől ne igyekezzenek elterelni.

Mi nem adtuk el tollunkat és meggyőződéseinket sem a kormánynak, sem a helyi nagyságoknak; mi megtartjuk függetlenségünket minden irányban és bár rendithetlen hivei vagyunk a függetlenségi és 48-as pártnak és érdemes vezérének, szabad cselekvési jogunkat fenntartjuk mindég, valahányszor *székely ügyekben* a székelység vitális érdekeiről van szó és bárki szöalljon fel a képviselőházban ezeknek védelmében, annak elismerésünket és a székely nép háláját mindenkor készséggel tolmácsoljuk és lapunkban ezen törekvésüknek mindég tért nyitunk, mert mi elsősorban székely és lokális politikát tartozunk követni és nagy örömeinkre szolgálna, ha a dr. ur ily irányu működéséről lapunkban minél gyakrabban elismeréssel adózhatnánk.

Elég fájlaljuk, hogy erre még oly ritkán, vagy talán egy-

szer se fordított alkalmat. A nagy miniszternek kétségtelen nagy ereje nem nyernének nagyságukban egy szemernyit se, ha mi a dr. ur nyomdokán haladva még olyan erősen felkínálkoznánk is neki; az pedig ne fájjon a dr. urnak, hogy mi egy fiatal képviselőtársának ernyedetlen szorgalmát és munkásságát kellő értékében méltatjuk és a székely nép lelkéhez közelebb juttatjuk, mert meg vagyunk győződve felőle, hogy az ő feje sem fáj attól a munkásságtól, melyet a dr. ur ebben az áldatlan harcban jobb üggyhöz illő buzgalommal kifejezni szükségesnek talál.

Azt mondja dr. ur — és ezt a mély elkeseredettség hangján mondja, hogy nagyon csalatkoztak a főispán személyében; a főispán most nincs itthon, tehát semmiesetre sem állhat fenn az a gyakran hangoztatott vád, hogy tollunkat befolyásolja, véleményünket irányítja; és mégis egész bátran kinyilatkoztathatjuk, hogy *ez a családás kölcsönös volt*; azonban az igazság az, hogy: Önöknek nem annyira azok a hasábokon át hangoztatott sérelmek fájnak, hanem az, hogy a főispán nem akarta az Önök korlátlan hatalmát elismerni, mely őt és az általa képviselt méltóságot egy tetszésszerint könnyen mozgatható és rángatható bábuval degradálta volna.

Én kiméletelességből nem akartam az Önök által szerkesztett úgynevezett *ultimátumot* a nyilvánosságnak átadni, pedig arról már rég volt tudomásom. Kiméletelességből úgy Önök, mint a főispán iránt; de ha Önök elég kiméletlenek voltak, hát nekem is engedjék meg kijelentésem, hogy az a főispán, a ki magát egy ilyen lealázó — a méltóságát és önértékét így arculcsapó — ukáznak alárendeli, az nem is érdemelne meg, hogy tovább is a főispáni székhelyen ültesse, mert akkor a megyében a közvélemény előtt a tekintélyét örökre tönkre tette és eljásztotta volna.

Hogy a belügyminiszter a vármegye autonómiájába beavatkozott volna és hogy a közigazgatási bíróság legfelsőbb döntése magasból jövő nyomás alapján jött volna létre, ezt a híresztelést kicsinyes pletyka alapján nem mi bocsátottuk szárnyra, hanem igenis azok, a

kiknek minden eszköz szent, hogy felsőbb helyen a főispánba helyezett bizalmat megingathassák és ha nem nevezzük meg a forrást, azt is csak kiméletelességből tesszük, nehogy újabb üszköt hordjunk a már ugyis erősen lobogó lángba. A vármegye autonómiajáról pedig beszélni is neveléses akkor, mikor ezt az autonómiát úgy értelmezik, hogy azt csak néhány ember és nem az egész vármegye van hivatalosan megoltalmazni.

A vármegye autonómiajáról beszélni sem szabad akkor, mikor a vármegye nevében tíz ember — bármilyen nagy erkölcsi súllyal birjanak is egyenként — egy olyan cári ukázzal akarja a főispánt detronizálni és egyedül üdvözítőnek hitt véleményét az egész megyére oktroynálni.

Miután az e hó 17-én tartott értekezleten elhangzott beszédek — bár kivonatossan — átadottak a nyilvánosságnak, jogosult lenne, ha azokat is alaposan kritika tárgyává tennék; de nem tesszük; csak egyes tételekre térünk ki röviden; Mikos János gróf azzal végzi beszédét, hogy az ügyet közölte az ország első gentlemanjével, a ki azon nézetének adott kifejezést, hogy a törvényhatósági bizottságnak semmi oka sincs a decemberben elfoglalt álláspontját megváltoztatni. Mi úgy a nagytisztelendő és méltóságos gróf ur, mint az ország első gentlemanjének ezen nézete előtt meghajlunk ugyan, de mégis bátrak vagyunk a lelküismeretek megnyugtatójaért és a becsület fogalmának ez esetben való megállapíthatásáért azon közvetítő ajánlatot tenni: terjesztés ez a kérdés a maga igazságában, de ne egyoldalúan megvilágítva az „Országos Nemzeti Casinó” becsületbirósága elé és legyen az onnan nyert vélemény, mely ugyan nem mindig szentírás — irányadó.

Az utolsó felszólaló urhoz, az egyik Dr urhoz pedig csak az a kérdés: miért tartja most szükségesnek a koalíciós megyei pártot megalakítani, mikor ezelőtt néhány héttel ugyanazok, a kik ezen az értekezleten részt vettek, már megalakították a függetlenségi 48-as pártot? És ugyancsak tőle bátorkodom azt is megkérdezni, miért vádolja kizárólag a főispánt a választásnál megtörtént formahibáért és miért követeli egyedül tőle Isten és király előtt a hiba jóvátételét, mikor a hibát, mint a vármegye tisztifőügyesze — nem mondom tudatosan — ő is elkövette. Én legalább ezt olvastam ki az előttem fekvő törvénykönyvből; lehet, hogy nem jól olvastam és rosszul értelmeztem, mert törvény- és jogtudós nem vagyok és az igazságokat mindég csak nemes ösztönből kutatom.

Végül legyen szabad a vármegye békéjének helyreállítása érdekében egy szerény proposíciót tennem: A vitalkozó felek

áldozzák fel egyéni hűségüket és sérelmeiket: engedjenek kölcsönös makacsságukból, vegyék fel újra a kibontakozás lehetőségének fonalát; respektálják egymás egyéni meggyőződéseit, de tartsák tiszteltben egymás tekintélyét és méltóságát is. Az egyéni törekvéseket, a sértett hűségokat dobják sutba vagy raktározzák el egy jobb jövő reményében, most legyen első **a közérdek és a vármegye sokat hangoztatott, de eddig hamis nyomokon keresett békéje.**

Mert a béke sem Dr Damokossal, sem Dr Sebessyvel nem fog helyre állani, tehát egy más megoldást kell keresni és találni, a mi megvalljuk a mostani helyzetben nagyon nehéz, de annál hálásabb feladat lenne.

És a ki keresi és megtalálja, azé legyen a vármegye őszinte elismerése és hálája. Mert nagy idők következnek most nemzetünk életében és a nehéz megpróbáltatásnak eme nagy napjaiban *egyesült erőre*, nem pedig pártoskodások által feldult, szétforgácsolt társadalomra és összevissza kuszált vármegyei állapotokra lesz szükségünk . . .

Deréki Antal.

Székely gazdasági kérdések.

Dr Nagy György országgyűlési képviselő Csikszentmártonban tartott beszámolójának a székely gazdasági kérdéseket tárgyaló közérdekű részét, a következőkben adjuk:

Mélyen Tisztelt Választó Polgárok!

A függetlenségi és 48-as eszmék hűségese szeretetében én édes székely testvéreim!

Örömmel jöttem el, hogy beszámoljak egy esztendőnek politikai munkásságáról. Felemelt fejjel jelentek meg a választó polgárok itélőszéke előtt, mert a függetlenségi és 48-as zászlót, melyet olyan nagy szeretettel, olyan megható lelkesedéssel adtak volt kezembe, tisztán, szeplőtlenül hoztam vissza. Erős kezekkel fenntartom a zászlót szabadságunknak, függetlenségünknek, nemzeti létünknek háromszintű szent jelvényét.

Beszámolómat két részre fogom osztani. Beszédem első részében ismertetni fogom azt a működésemet, melyet a székely gazdasági kérdésekben kifejtettem, a második részben pedig az általános politikai helyzettel foglalkozom.

A Székelyföldet érdeklő gazdasági kérdések közül tárgyalni fogom a birtokrendezést, a tagosítást, az arányosítást, a kepe állami megváltását, az erdőknek az állami kezelés alól való kivételét.

Kedves Székely Testvéreim!

A birtokrendezésre vonatkozó eddigi törvényeket, az 1871. LV., az 1880. XLV., az 1892. évi XXII. törvényeket részben módosította, a törvények rendelkezését részben megváltoztatta az 1908. évi folyamán hozott, törvénytárunkban VII. szám alatt beiktatott törvény. Ezen új törvény különösen a tagosítás kérdésében foglal magában helyes intézkedést, a mikor felállítja az állandó gazdasági szakbizottságot, mely a tagosítás előtt nyilatkozik arról,

hogy a kert tagosítást a községre nézve hasznosnak és célszerűen keresztülvihetőnek tartja-e. Ha a földmivelésügyi miniszter által e célra összeállított állandó gazdasági szakbizottság, melyben a kisbirtokosok, a kis gazdák érdekei eminenter meglesznek védve, a tagosítást nem tartja hasznosnak, abban az esetben a tárgyalásra megidézett, de meg nem jelent felek úgy tekintetnek, mint a kik a tagosítást ellenzik és az állami, törvényhatósági és községi vagyon, a közalapítványi javak, a közintézetek, az árvák és a gondnokság alatt levők birtoka a tagosítást ellenzők birtokához számítandó. A gyakorlatban helyes keresztül vitel mellett, áldásos lesz az új törv. IV. fejezetének rendelkezése, a mely szerint azokban a községekben, a melyekben az általános tagosítás kérelmezése idejében közös legelő nincs, vagy a meglevő közlegelő a község állattenyésztési érdekeit ki nem elégíti, a legelőt a tagosítandó ösztérületekből kell kihasítani, illetve kiegészíteni.

Dr Sebess Dénes székely testvérünk, az igazságügyminiszteriumban felállított erdélyi birtokrendezési ügyosztály vezetője, a magyar agrárpolitikáról irt nagyszabású munkájában, melyben a közös tulajdon s az abból kialakult magán tulajdon jogi és gazdasági helyzetét ismerteti, meggyőzőleg bizonyítja be, hogy a közös erdő és a közös legelő a kisbirtokos elem gazdasági berendezkedésének a Székelyföldön ma is főalkotó eleme. A törvény erre vonatkozó helyes, célszerű keresztül vitele hivatva lesz számos sérelmet orvosolni.

A törvény végrehajtása tárgyában kiadott 500. számú miniszteri utasításnak az igazságügyminiszteriumban való tárgyalásakor igyekeztünk oda-hatni, hogy a közlegelőre vonatkozólag olyan intézkedések történjenek, a melyek a székelyföldi állattenyésztést elősegítsék, a melyek az eddigi rossz, célszerűtlen gazdasági törvények által okozott sérelmet legalább részben megszüntessék. A törvényjavaslat tárgyalásakor, január 25-ikén, hosszabb beszédben mutattam rá a székelység gazdasági érdekeire, a következő napokon tartott részletes tárgyaláskor indítványok, módosítványok, határozati javaslatok beterjesztésével igyekeztem a törvényjavaslat hiányait pótolni. Igen sok üdvös javaslatomat nem fogadta el a többség, mert nem ismeri a mi speciális székelyföldi viszonyainkat s nem tudja megítélni a székely kisgazdának, a székely kisbirtokosnak nehéz anyagi helyzetét.

Sok vitára adott okot s fogadni a jövőben is az új birtokrendezési törvény X. fejezete a mely szerint az 1880. évi szept. 10 napja után élők között jogügylettel szerzett ingatlanok vagy az ingatlanok nélkül szerzett arányrészek után egyéni illetményeknek természetben való elkülönítése csak abban az esetben rendelhető el, ha azok után illetményeik elkülönítését a volt tulajdonosok egyéni is igényelhették volna. Beszédemben kívántam, követeltem, hogy csak a rosszhiszemű szerzőkre terjesztessék ki ez az intézkedés, a kik mások jóhiszeműségével visszaéltek, a kik másoknak a törvényben való járatlanságát kizsaratolták s kizártam azért, hogy a jóhiszemű be-

csületes szerzőket megszerzett jogukban ne rövidítse meg a törvény. Munkásságomnak lett annyi eredménye, hogy a végrehajtási utasításnak az igazságügyminiszteriumban való tárgyalásakor a földmivelésügyi miniszterium által az az ígéret tételével, hogy a jóhiszemű vásárlóktól hajlandó a földmivelésügyi miniszter az eredeti vételárban a szerzett ingatlant megvenni, hogy az a közösen maradó területhez csatoltassék s e területek birtokosai évi hányadokban kamatmentes kölcsönként a vételárat a földmivelésügyi miniszteriumnak visszafizetik. Ez által növekedik a közös tulajdon s így növekedik a közös tulajdonnal járó gazdasági előny is. Ez a legkevesesebb, a mit a kormánytól megkövetelhet a székelység, mert a becsületes, tisztaközű, jóhiszemű székely vásárlókat valóságos bűn volna helytelen törvényes intézkedések által súlyosan megkárosítani. Az állandó gazdasági szakbizottság felállításának rendezését a törvény a földmivelésügyi miniszter hatáskörébe utalta. Március 10-ikén a földmivelésügyi miniszteriumban ankét volt, melyben megvitattuk az ebben az ügyben kiadandó 1200 számú rendeletet s annak intézkedéseinek fokozott figyelemmel voltunk, mi megjelent székelyföldi képviselők a székely közpöbirtokosok és kisbirtokosok érdekeire. A rendelet IV.-ik szakasza értelmében a tagosítást kérő 500 korona előleget köteles letétbe helyezni. Kérése alapján egy tárgyaló bizottságot küld a földmivelésügyi miniszter a községbe, a mely a tagosítás gazdasági előfeltételeit állapítja meg. E tárgyaló bizottság munkája fogja képezni alapját a földmivelésügyi miniszteriumban szervezett állandó gazdasági szakbizottságnak. Ha tagosítást kérő rosszhiszeműleg jár el, ha a gazdasági szakbizottság a tagosítást célszerűtlennek tartja, abban az esetben a tagosítást kérő nemcsak a letétbe helyezett előleget veszíti el, hanem a bizottságok felmerült költségeit is köteles megfizetni. Így a jövőben eleje lesz véve annak, hogy egy kapzsi külbirtokos, kinek alig pár barázda földbirtoka van, nyereszkeskedési szándékkal tagosítást kérjen s önző érdekből feldulja a községek békéjét. Ezután csak ott lesz tagosítás, a hol a birtokosok gazdasági érdekének az megfelelő s a hol a tagosítás tényleg a birtokosok többségének akarata. Az átmeneti intézkedésekben az ismertetett felszólalásomra az igazságügyminiszter megígérte egy oly rendelkezésnek felvételét, mely a most folyamatban levő tagosítási eljárásnak megszüntetését lehetővé teszi. Nevezetesen olyan községben, melynek tagosítására vonatkozólag az érdekeltes tárgyaláson hozott ítélet nem emelkedett még jogerőre, kérésére az illetékes törvényszék a helyszínére tárgyalást tűz ki s abban az esetben, ha a megtartott tárgyaláson kifejezetten egyetlen egy birtokos sem kívánja a tagosítási eljárás folytatását, úgy az eljárás megszüntethető. Egy ilyen rendelkezéssel legalább azt a néhány községet sikerül megmenteni, melynek fekvése, birtokmegoszlása, éghajlata, gazdasági szokása egyaránt ellentmond a tagosítás célszerűségének, a hol a birtokosok közül senki se óhajtja az áldatlan tagosítás keresztülvitelét.

(Befejező közlemény következik.)

Közjegyzői kényelem.

Bürokszékvármegyéből vettük e körlevelet s mivel a mi vármegyénk érdekeiről is szólnak, mindegyik megjegyzés nélkül közöljük és a pályázó körök figyelmébe ajánljuk.

Tek. Szerkesztő ur!

A mi kir. közjegyzőnk gyakran kiadja Barótra, Nagyajtára s.b. a határozatok megtárgyalása végett. Az ügyvédek Udvarhelyre idézi az egész vármegyet, még a hermányiakat is. Ezek pedig kénytelenek három napi utat tenni két nagy költséggel járó utazással meghálással és felette sok esetben a tárgyalás miatt elköltenek annyi, a menut a hágyatékából kapják; sokszor még ráfizetnek.

E miatt régóta zugolódik a belföld. Folyamodást akartak beadni, de úgy látszik ijedőket vették s elmaradt. Nem lenne lehetetlen Oklándra is közjegyzőséget állítani? A mostani évi jövedelmek 16—20 ezer korona évi jövedelme két felé osztva is több volna, mint az ugyanannyi, sőt sokkal több készletű bírósági, közigazgatási személyek vagy ügyvédek legnagyobb részének a jövedelme.

A közjegyző nem hitelbe, hanem készpénzért dolgozik s nem ritkán türelmetlenkedéssel fizet ő maga vagy segédei az ügyfeleknek.

A segessvári közjegyzőről is azt hallottam, hogy ő maga vagy segédje gyakran kiszáll előzetes tudatás mellett, vagy meghatározott időben, a felek ügyeiben.

Az önk. párciumja, sóvidéke és különösen belföldje utazhatik, míg sztről-színre meglátja Keresztúron vagy Udvarhelyen a kir. közjegyzőket.

Csak az a baj, hogy nem a nép van ő értük, hanem ők vannak a népért s ennek méltányos érdeke egyebet parancsol...

Különben a Tek. Szerkesztő urat Istennek ajánlom s nagybecsű lapjának, az egyenes igaz uton járó „Székely-Udvarhely”-nek maradok hű előfizetője:

Kutásó Efraim.

LEGUJABB.

(A „Székely-Udvarhely” saját telefontudósítása.)

Budapest kedden d. u. 3 óra.

Hétfőn az udvarhelyvármegyei alispánválasztás tárgyában hosszabb tartalmu tárgyalás tartatott Andrassy Gyula belügyminiszter szobájában; az értekezleten jelen voltak a belügyminiszteren kívül Ugron Ákos főispán, Ugron Zoltán, Dr Gyarmathy Dezső, Dr Kovácsy Albert és Dr Hinléder Fels Ernő országgyűlési képviselők. Az értekezlet egyelőre nem vezetett eredményre, azonban ott szóváltás támadt Dr Kovácsy Albert és Dr Gyarmathy Dezső között, melyből kifolyólag Dr Kovácsy Albert provokáltatta Dr Gyarmathy Dezsőt Zichy Vladimir gróf és Vásárhelyi Dezső által; Dr Gyarmathy Dezső Sümegi Vilmost és dr Hinléder Ernőt nevezte meg segédeknek. Ugyanakkor csak az értekezletből kifolyólag affaire támadt Ugron Ákos főispán és Ugron Zoltán között, melyet nyomban békésen elintézték.

A függetlenségi pártkörben hétfőn este a Dr Kovácsy és Dr Gyarmathy között felmerült lovagiassági ügy is békés elintézésre nyert.

KÜLÖNFÉLÉK.

Lemondás.

Éjjel, ha nem száll álom bus szemedre és vágyat érzesz szebb világ után, Hozzád lép halkan, könnyedén lebegve Egy hatyuszárnyn, szép tündérléány.

Fülébe hajlik és fülébe suttoz Oly nyelven, melyet itt nem értenek S te im megérted, mély búbája elfog, Arcodról könnyed csendesen pereg.

Megszáll varázsa, végzetes hatalma; Követned kell egy bűvös szózatot: A ki me érte, e világnak halva — S egy más világban már feltámadott...

LYLI.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a vásárról sok szarvasmarha maradt vissza városunkban;

mondják, hogy a csak nem rég szervezett függetlenségi 48-as pártot előbb koalíciós párttá alakítják át, hogy azután a gubójából mint régi darabont-párt bontakozhassék ki;

mondják, hogy városunkban egy idegen házalót se lehet látni;

mondják, hogy városunkba egy olyan vigec is érkezett, a ki magyarul beszél és kit ezért belépti díj mellett mutogatnak;

mondják, hogy a multkor egy Szejké vizes korsóban egy egész öltözt ruhát találtak;

mondják, hogy a malomgátat, a városi tanács sürgetésére már egészen rendbe hozták;

mondják, hogy a „Kökereszt-téren” a héten nem fordult elő kocsi-torlódás;

mondják, hogy a még élő utolsó királybíró arcképét a vármegyeház díszterme számára már megrendelték.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— Lapunk a közbeeső ünnep miatt, csütörtök helyett, ma szerdán jelenik meg.

Előfizetési felhívás.

Április hó elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Az a sok írás és szóbeli elismerés, mellyel lapunk iránya a közönség legszélesebb rétegeitől részesült bizonyítja leginkább, hogy megtaláltuk az utat a közönség lelkehez, hogy hivatásunknak lelkiismeretesen és hiven megfeleltünk, de felment bennünket egyszersmind az alól, hogy hangzatos frázisokkal kelljen lapunkat a megye közönségének külön pártfogásába is ajánlanunk.

Kitűzött, egyenes utunkon, az igazság és tárgyilagosság ösvényén ezen túl is megmaradunk, a székelység minden ügyét ezentúl is meleg szeretettel felkaroljuk és hisszük, hogy ezzel magunkat a közönség szíves támogatására a jövőben is érdemessé tesszük. Előfizetési áraink lapunk homlokzatán olvashatók.

— Rendkívüli kedvezmény lapunk t. előfizetőinek. A mai súlyos gazdasági viszonyok között, midőn a családok körében a női toaletti kérdése igen fontos szerepet játszik azt hisszük, kedves szolgálatot teljesítünk lapunk t. előfizetőinek, midőn tudatjuk, hogy Magyarország legregibb divatújságjával, a Budapesti Bazárral oly egyezsége léptünk, hogy ezt a minden tekintetben magas szín-

vonalon álló praktikus divatlapot t. előfizetőinknek kedvezményes áron, negyedévenként 1 korona 60 fillérért küldetjük. A Budapesti Bazár kitűnő szabásainak segélyével az összes női öltözékek könnyen készíthetők el otthon házilag. A Budapesti Bazár minden száma 60—70 párisi és londoni divatképet, kézimunka-ábrát, fehérnemű modellt tartalmaz s „A mi kedveseink” címen egy teljes gyermekuszt is ad, melyben a divatos és szezonszerű gyermeköltözékeken kívül a mi kedveseinket csergő bongó versekkel és tanulságos mesékkel mulattatja. Nagy kézimunka és szabásívén átlag 110—120 részletszabás és kézimunkarajzot közöl, melyek magyarázata is oly világos és könnyű, hogy segélyével még a kevésbé gyakorlottak is maguk készíthetik el összes ruháikat. Gazdag szépirodalmi részében érdekes regényeket, elbeszéléseket, tárcákat, novellákat és verseket közöl, míg társalgó Szalonja közérdekű kérdések megvitatására díjtalanul áll az előfizetők rendelkezésére. Az előfizetés minden hó elsejétől kezdetét veheti s kérjük az előfizetési összeget la punk kiadóhivatalába küldeni. E kedvezményben csakis lapunk előfizetői részesülnek.

— Kinevezés. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Constantinescu Hilár székeludvarhelyi lakost, ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a helybeli pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

— A Székely Tarsaság gyűjtő-íveket tartó tagjai ezennel felkértenek, hogy a gyűjtőíveket és a gyűjtött tagdíjakat legkésőbb vasárnapra, e hó 29-ikére Spaller József pénztáros kezébe juttassák el. Lakása: Kossuth Lajos utca 23. szám, Rápolthy-féle ház.

— Halálozás. Balogh Gyula lapunk nyomdájában alkalmazásban volt betűszedő és gépmester, szorgalmas és becsületes munkás, e hó 23-án d. u. fél 5 órakor, életének 23-ik évében egy hónapi szenvedés után a helybeli kórházban, hasi hagymában meghalt. Temetése e hó 25-én délután 3 órakor tartatik. A temetésre sürgönyileg történt értesítés után a megboldogult édes atyja Balogh Imácz tegnap a délutáni időben ideérkezett. A derék, kötelességtudó emberben nyomdánk egyik tevékeny munkását vesztette el és őszinte részvétünkkel kísérjük a korán elhunyt örök nyugalma helyére. Béke és áldás lebegjen hantjai felett.

— A baromvásár, mely városunkban e hó 22-én vasárnap tartatott, nagyon rossz és szomorú eredménnyel végződött; a felhajtás még a szokottnál is nagyobb volt ugyan, de vevő alig akadt és ez az áru jelentékeny arleszállítást vont maga után; ennek oka ismét a mi áldatlan vasuti összeköttetésünk volt, mert a vásárra igyekvő vevők, azáltal, hogy a Héjasfalvi vicinális nem várhatta be a késedelmező fővonatot, — nem érkezhettek meg a reggeli vonattal Udvarhelyre. délután pedig tudvalevőleg már nálunk alig van vásár, mert a vidéki atyafi már a kora déli órákban hazafelé indul hogy jószágával idejekorán községébe érkezhessenek. Bizony-bizony elérkezhetett volna már annyi kereskényörögés után, — az idő, hogy ezen a mizérián, mely úgy gazdasági, mint kereskedelmi és ipari téren oly beláthatatlan károkat okoz, a kereskedelmi kormány radikális intézkedésével segítsen.

— Erdélyrészi vásárok. Csütörtökön március 26-án Erzsébetváros, Földvár, Szinye (Deés mellett), Szilágynagyfalu; 29-én Egerhát; 30-án Bonczhida, Héjasfalva, Kissink, Marosoroszfalu, Radnóth. Szászcsóra, Zetelaka; április 1-én Felsőbajom, Márkod, Sósmező, Vizakna; 2-án Alsócsernáton, Bögöz; 4-én Etéd, Oláhlaposbánya, Vajdahunyad; 5-én Baromlaka.

— A kereskedelemügyi miniszter Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, takerékpénztári vezérigazgatónak a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnökévé, — Burger Albert nagykereskedőnek és Patai Zsigmond mészáros, ipartestületi elnöknek — ugyanazon kamara alelnökévé történt megválasztását megerősítette.

— Konfirmációi Emlék. A Demeter Dénes homoródkarácsonfalvi unitárius pap szerkesztésében megjelent gazdag tartalmu Konfirmációi Emlék kapható Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

— Az aradi vértanúk vesztőhelye. Az aradi Kossuth társaság a napokban ünnepelte főnállásának huszonötödik évfordulóját, mely ünnepélyen elhatározták, hogy az aradi 13 vértanú vesztőhelyét, illetve annak területét a jelenlegi tulajdonosától megvásárolják, hogy ezután a nemzet tulajdonát képezze. A cél elérésére országos mozgalmat és gyűjtést indítanak és megvagyunk győződve, hogy a legszegényebb magyar hazafi is készséggel áldoz majd a szent célra, hogy a magyar Golgotha, a magyar nemzet kegyeletének méltó bucsújáró helyévé avatassék.

— A cserebogár irtása. A kártekonny cserebogár minden harmadik évben réme szokott lenni a gazdaközönségnek. Miatlan ez évben nagy cserebogár szaporodásra lehet kilátásunk, Darányi földmívelésügyi miniszter megbízta Jablonovszky József drt, a rovarani állomás vezetőjét, hogy a cserebogár, valamint a pajor irtására vonatkozó rövid ismereteket írjon. Ez az ismeret és is készült és ingyen megküldik barátaimnak, a ki levelezőlapra ír vagy a földmívelésügyi minisztérium könyvtárának, vagy az állami rovarani állomásnak Budapest, II. Debrői ut 15. E közleményünket, ajánljuk a gazdakörök és a gazdalkodó közönség szíves figyelmébe.

— Amatőrök fényképészeti szükségleteiket előnyös árakban kapják: Betegh Pál könyv-, papir-, író és rajzszerek kereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz. Adria szírazlemezekt! Hazai gyártmányok!

— Csak 18 koronáért szétküld utánvételt az Országos posztókövitei Áruház Budapest, VII. Verseny-utca 2 szám. egy férfiöltönyre elegendő 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna szövetet vagy kamgarnt.

KÖZGAZDASÁG.

Vetőmagkiosztás a kisgazdáknek.

A miniszteri kirendeltség az idén tavasszal is oszt ki kedvezményes áru nemesebb fajta vetőmagvakat a gazdaköröknek 16500 korona értékben. A zabból a duppai, az árpából a „Hanna” sörárpa, ezenkívül tavaszi búkköny, lóhere, lucerna és burgonya lesz kiosztva. Baltacimet és répmagot a vásárcsarnok szövetkezet árusít olcsóbb áron.

A burgonyából „lópehely” és a „magyar kincs” fajta lesz kiosztva, azért, hogy ezen izletes, bőtermő és emberi eledelnek és állati takarmánynak egyaránt kiváló fajták elterjedhessenek nálunk is és kiszorítsák az itteni silány fajtákat. Ujabban a peronoszpóra, a burgonyának ezen veszélye terjedt el egyes községekben és ezen fajták ezen növényi betegségnek ellent állanak.

Magunk részéről is ajánljuk, hogy a gazdák ezen pityóka fajtákat szerezzék meg a miniszteri kirendeltségtől és ezentúl ezt termeljék.

Gazdaságosabb is volna a silány földeken a törökbuza helyett a burgonyát termelni, mert sokkal nagyobb jövedelem lenne elérhető általa. Kár,

A szerkesztésért felel:

Betegh Pál

hogy ezt még kevés községben lát-
ták be, de a hol már az értelmesebb
gazdák rájöttek, ott örvendetesen ter-
jed a pityóka termelése.

A pityókáért a miniszteri kirendelt
ségi irodában lehet jelentkezni.

Kiadja: Betegh Pál újságkiadó
intézete.

A legszebb,
legjobb s min-
denütt leg-
kedveltebb

védjegyes bicikliket — 96 koronától
kezdve — egész a határig teljesen
vám- és tehermentesen szállítjuk.

Sok évi jótállás. Egyszerű kivi-
telü kerékpárok olcsóbbak. Ösz-
szes hozzávaló részek Berlinből száll-
littatnak.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Kérjük legelső osztályú gyártmányainkat
alacsonyabb árban levő csekélyebb értékű
árukkal össze nem téveszteni.

Multiplex-Fahrrad-Industrie,
Berlin 7., Gilschinerstr. 15.

BOR!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnél

a legjobb minőségben, nagy válasz-
tékban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben kapható.

Sz. ad. 2—908. kj.

Árverési hirdetemény.

Székelyzsombor község tulajdonát
képező három kövü lisztelő
malmát 3 egymás után következő
évre haszonbérbe adni elhatározván,
az újabb árverezés folyó évi március
26 án d. e 9 órakor fog megtar-
tatni Székelyzsombor község házá-
nál. Kikiáltási ár 1500 korona A fel-
tételtek a jegyzői irodában megte-
kinthetők.

Székelyzsomboron, 1908. március
hó 18 án.

Péter József jegyző. Szitás János bírő

Maszonbérleti hirdetemény.

A városi birtokosság a Szabó
Ferenc féle birtokot 1908. évre
márc. 29-én d. e. 10 órakor a
városház tanácskozó termében
tartandó nyílt árverésen haszon-
bérbe adja. Kikiáltási ár 3000
K, melynek 10 százaléka bánat-
pénzül leteendő.

Székelyudvarhely, 1908. márc.
18-án.

Az elnökség

úgy hat »AZ ÜZLET«
minden egyes száma.

Mutatványszámot ingyen
küld a kiadóhivatal: Bu-
dapest, V. Percel Mór-u. 4.

Eladó háztelkek.

A szombatfalvi vámmal szemben,
közvetlenül az aszfalt mellett 200--400
nsz.-öl területű háztelkek eladók.
Részletes felvilágosítást ad Dr Szöl-
lősi Ödön, ügyvéd.

Fest és mázol

a legújabb divat sze-
rint készült minták és
rajzok után, teljes
megelégedésre, szigo-
ru pontossággal, elő-
nyös árakért — a Ko-
lozsvárról Székelyud-
varhelyre telepedett

új szobafestő

és mázolómester:

BIRÓ MIHÁLY.

Lakása: Petőfi-utca 36. szám.

Úsinos és izléses munka!

1051—908 tkv. szám

HIRDETMÉNY.

AN m. m. kir. igazságügym. 1906.
évi júl. 6-án 14114—906. l. M. l. sz. a.
rendeletével elrendelte, hogy a szé-
kelykeresztúri kir. járásbíró, mint
tkvi hatósághoz tartozó Székelyszül-
lós község telekjegyzőkönyveibe fel-
vett mindazon ingatlanokra nézve,
melyekre az 1886 évi 29 t.-c., az 1889.
évi 38. t.-c. és az 1891. évi 16. t.-cik-
kek a tényleges birtokos tulajdon-
jogának bejegyzését rendelik, az
1892. évi 29. t.-cikkből szabályozott

eljárás s ezzel kapcsolatban a
bejegyzések helyesbítése fogana
sittassék.

E célból a helyszíni eljár-
ás Székelyszállás községeben 1908.
április hó 18-ik napján fog kezdődni.
Ennélfogva felhívtnak:

1. mindazok, kik a telekkönyvek
előforduló bejegyzésekre nézve
dokolt előterjesztést kívánnak ten-
ni, hogy a tkvi hatóság kiküldötté
a kitűzött határon kezdődő eljár-
folyama alatt jelenjenek meg és
észrevételeiket igazoló okiratai
mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ing-
lanhoz tulajdoni igényt tartanak,
telekkönyvi bekebelezésre alkalmi
okirataik nincsenek, hogy az átje-
zésre az 1886. XXIX. t. c. 15. 18.
és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5.
7. és 9. § ai értelmében szükség
adatokat megszerezni iparkodjanak
és azokkal igényeiket a kiküldött
előtt igazolják, vagy oda hassanak
hogy az átruházó telekkönyvi tul-
donos az átruházás létrejöttét a
kiküldött előtt szóval ismerje el
a tulajdonjog bekebelezésére enged-
lyet nyilvánítsa, mert különben ez
az uton nem érvényesíthetik és
bélyeg és illeték elengedés ked-
ményétől is elesnek;

3. és azok, kiknek javára ten-
leg már megszűnt követelésre va-
natkozó zálogjog vagy megszű-
nyeb jog van telekkönyvileg beje-
gyezve, ugyisintén az ily beje-
zésekkel terhelt ingatlanok tul-
donosai, hogy a bejegyzett jogna-
törlesét kérelmezzék, illetve, ho-
törlési engedély nyilvánítsa vége-
a kiküldött előtt jelenjenek me-
mert ellen esetben a belvegmente-
seg kedvezményét nem kapják.

A kir. járásbíró, tkvi hatóság
Székelykeresztúr, 1908. évi márc.
14-en.

CSERESNYÉS SÁNDOR,
kir. járásbíró.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap,
Udvarhelymegye legelterjedtebb
közlönye. Megjelenik hetenkint
2-szer. Előfizetési ára félévre
5 K. Elterjedtségénél fogva hir-
detésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len
legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapirok. Ezekon kívül
közönséges és finom, színes és virágos leveledpapirok és borítékok,
levél-kártyák, gyász- Képes levelezőlapok 20-féle helybeli felvétel.
levélpapirosok stb. Nagy választék tájképes,
virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS
KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS
PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, su-
lyu és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima leveledpapirok,
vonalzott és rovatos papirok,
rajzpapirok, írógéppapirok, cso-
magoló és selyempapirok, má-
solópapirok, itató-papirok, szűrő-
papirok, torta- és befőző-papi-
rok, könyvkötő papirok és papir-
különlegességek. Kártyapapirok.

Lemezpapírok minden sulyban.
hangjegypapirok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfűze-
tek, rajzfűzetek, vázlatkönyvek,
rajzminták, szépírási és rond-
írási minták. Olcsó legyező-fal-
diszek, klotetpapirok, szivarka-
hüvely, szivarka s névjegytárcák.
Dohány- és szivartárcák bőrből és
fémről. Bőrtárcák. pénzes-erszé-
nyek okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblá-
zatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és
esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések
stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéltollak, rondtollak, üveg-
tollak, tollszárazak, dísztollszárazak.
Irnok, fekete, színes és másoló-
írnok, notes-írnok, csavaríro-
nok (crayonok), zsebírnok, csa-
varíronbetétek, írnóvédők, írnó-
hegyezők. Kréták, iskolai, kávé-
házi és fajelző kréták, színes
kréták. Tinták, legjobb irodai és
másoló tinták, színes, vegy- és
ruhajelző tinták, bélyegzőfesték,
tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok,
hegedű-iskola, hegedű alkatré-
szek. Gramophon és fonográfok,
lemezek és hengerek, tük. Han-
goló-sípek és okarinák. Mono-
grammok fehérnemű és leved-
papírrajzokra. Kézi nyomda. —
Különféle bélyegzők, pecsétnyo-
mók, pecsétjegyek, pecsétviasz,
festékpárnák, ostyák. Ajtóablak
és névfeliratok öntött fémről,
erdészkalapácsok gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók
művei, ifjúsági iratok és képes-
könyvek folyton vannak készlet-
ben. Teljes „Magyar Könyvtár”.
A székelyudvarhelyi középisko-
láknak és a városi és megyei
elemi népiskoláknak használat-
ban levő összes tankönyvek rak-
tára. Szótárak, térképek, naptá-
rak, imakönyvek, albumok, em-
lékkönyvek, üzleti beíró könyvek,
főkönyvek, pénztárkönyvek, nap-
lók, jegyzőkönyvek, másoló-
könyvek, bevásárló könyvek,
zsebkönyvek (notesek), pénztár-
tömbök (Block), bárcá és szel-
vénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmé-
rő, rajzdeszkák, tolltokok, itató-
deszkák, olaj- s vízfesték minden
szinben. Ecsetek. Irodai és zseb-
tintatartók, dísztintatartók, toll-
állványok, szivacs- és szesze, író-
mappák. Legjobb dörzsmézőgák,
gummiszalagok. — Rajzszögek,
szőnyegszögek, kapesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára

Nyomatott Betegh Pál könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt 1908.